

PROCLAMAȚIA DE LA PADEȘ

Proclamația de la Padeș, din 23 ianuarie 1821, este unul din cele mai importante documente programatice ale mișcării revoluționare condusă de Tudor Vladimirescu.

Adresată „Către tot norodul omenesc din București și din celelalte orașe și sate ale Țării Românești” și nu către „tot norodul românesc” — cum zicea C. D. Aricescu,¹ proclamația de la Padeș are o semnificație deosebită. Din textul ei se desprinde caracterul antifeudal, antiboieresc al mișcării revoluționare din 1821. Boierii sînt considerați ca niște balauri „care ne înghit de vii” și în același sens, Tudor Vladimirescu considera atît căpeteniile bisericești, cît și cele politicești, cărora poporul nu trebuia să le mai slujească ca rob.

Tudor Vladimirescu chema poporul la luptă pentru a pierde pe cei răi, „ca să ne fie nouă bine! Și să se aleagă din căpeteniile noastre cei care pot să fie buni. Aceia sînt ai noștri și cu noi dimpreună vor lucra binele, ca să le fie și lor bine precum ne sînt făgăduiți!”² Aici era vorba de boierii cu idei liberale, care se angajaseră să sprijine mișcarea revoluționară condusă de Tudor Vladimirescu.

Cei care aveau arme erau chemați să vină „în grabă cu toții”, iar care nu posedau arme erau îndemnați să-și facă degrabă furci de fier și lănci și să vină unde vor auzi că „se află Adunarea cea orînduită pentru binele și folosul a toată țara. Și ceea ce vă va povățui mai marii Adunării, aceea să urmați și unde vă vor chema ei acolo să mergeți. Că ne ajunge, fraților, atîta vreme de cînd lacrimile de pe obrazele noastre nu s-au mai uscat!”³ Era o aluzie firească, la suferințele poporului, din cauza fanarioților și a boierilor.

Tudor Vladimirescu a interzis prin proclamația de la Padeș jafurile și abuzurile.

„Și iar să știți, că nimenea dintre noi nu este slobod, în vremea aceștii Adunări — obștii folositoare — ca să se atingă măcar de un grăunți, de binele

¹ C. D. Aricescu, *Acte justificative la istoria revoluțiunii române de la 1821*, Craiova 1874, p. 27.

² *Documente privind istoria României, Răscoala din 1821*, vol. I., București, Edit. Academiei, 1959, p. 207.

³ *Ibidem*.

sau de casa vreunui neguțător, orășan sau țăran sau de al vreunui lăcuitor, decît numai binele și averile cele rău agonisite ale tiranilor boieri să să jărtfească: însă al căroră nu vor urma noaă — precum sînt făgăduiți numai al acelora să să ia, pentru folosul de obște“⁴.

Din cele arătate în această ultimă parte a proclamației de la Padeș, rezultă că Tudor Vladimirescu voia jertfirea (confiscarea) numai a averilor rău agonisite de boierii tirani, nu și ale celor care participau la mișcarea revoluționară condusă de el sau ale boierilor liberali care se angajaseră s-o sprijine.

În legătură cu cele arătate în acest sens, considerăm că se exagerează cînd se afirmă în *Istoria României, manual pentru clasa a XII*, ca și în *Istoria României — compendiu* (apărută sub redacția prof. univ. Miron Constantinescu, acad. C. Daicoviciu și prof. dr. doc. Ștefan Pascu) că proclamația de la Padeș cerea „răpirea pămînturilor boierești și mănăstirești și împărțirea acestora țăranimii . . .“⁵ Textul proclamației nu face o asemenea precizare, ci se referă doar la averile rău agonisite, ale tiranilor boieri, care urmau a fi jertfite spre folosul de obște. Un revoluționar ca Tudor Vladimirescu nu putea să elibereze de clacă și să împrumietărească cu pămînt numai pe țăranii aflați pe aceste moșii, iar pe cei care erau pe moșiile boierilor angajați să sprijine mișcarea condusă de el, să-i lase așa cum fuseseră.

Din această ultimă parte a proclamației de la Padeș desprindem care au fost forțele sociale participante la mișcarea revoluționară din 1821 și anume: negustorii și orășenii (burghezia în formare), țăranii și boierii făgăduiți (boierii cu idei liberale care se angajaseră să sprijine această mișcare).

Caracterul antiotoman deschis al mișcării revoluționare din 1821 este camuflat din motive tactice, în proclamația de la Padeș, pentru că Tudor Vladimirescu avea nevoie de timp, ca să-și consolideze mișcarea. De aceea, în proclamație se spune că „Vechilul lui dumnezău, prea puternicul nostru împărat (este vorba de sultan, n.n.) voiește ca noi, ca niște credincioși ai lui, să trăim bine. Dar nu ne lasă răul, ce ni-l pun peste cap căpeteniile noastre!“

Indirect surprindem și caracterul antiotoman al mișcării revoluționare din 1821, din cele spuse în proclamația de la Padeș cu privire la căpeteniile bisericesti și cele politicești, denumite de Tudor Vladimirescu, „balaurii care ne înghit de vii.“ Prin căpeteniile politicești, Tudor Vladimirescu are în vedere pe domnii fanarioți, care fuseseră aduși de turci în Țara Românească și jefuiau poporul, împreună cu boierii greci și cei pămînteni.

Prin urmare, mișcarea revoluționară din 1821 a avut de la început un caracter antifeudal, manifestat pe plan social prin lupta poporului împotriva boierilor asupritori — indiferent de originea lor — și pe plan național prin lupta împotriva regimului fanariot instaurat de turci în Țara Românească. Acest caracter străbate de la un capăt la altul proclamația de la Padeș.

În activitatea lor la catedră, profesorii pot folosi această proclamație pentru a explica elevilor caracterul mișcării revoluționare din 1821 și a le arăta forțele sociale participante la această mișcare. De asemenea, se poate spune

⁴ *Ibidem*, p. 208.

⁵ *Istoria României, manual pentru clasa a XII-a*, București, E.D.P., p. 174.

⁶ *Documente privind istoria României, Răscoala din 1821*, vol. I., p. 207.

elevilor că Tudor Vladimirescu a interzis de la început jefuirea averilor celor care participau la mișcarea condusă de el și ca un adevărat revoluționar a respectat acest principiu pe tot parcursul mișcării.

Originalul proclamației de la Padeș se află la Muzeul de istorie al Municipiului București, doc. 5670/1957, ciornă autografă a lui Tudor Vladimirescu, care a fost publicată de prof. univ. Emil Vîrtosu în lucrarea *Despre Tudor Vladimirescu și revoluția de la 1821*, București, 1947, p. 55—56. Textul proclamației este reprodus și în *Documente privind istoria României. Răscoala din 1821, vol. I* (București, Editura Academiei, 1959, p. 207—208) și profesorii pot folosi acest document pentru înțelegerea celor arătate mai sus.

ION GH. ȘENDRULESCU